

N° 42.

Sestdeenâ, 20. Oktober (1. November.)

1873.

Rakfa par gabbu: Mahjas wefšis 1 rubl., pastes nauða 60 kap.

M a h d i t a j s.

Ceššsemmes sinas. No Rihgas: general-gubernators pašrahjis, — Salkšu tehnisch nomirris. No Jelgawas: Mošchaitas dšelsu-žekš. No Rr. Wirjamas: pahrgguns-grešfu. No Mišputtes: gawilešchanas šw. No Pehterburgas: uhdens-pluhdi, — purren tibrišchana zc. No Samaras: pahrbaddu. No Lulas: pahrsfošlu ištahmetahm. No Saratowas: žetuma-štošla. No Odešas: Deewanamma apšmešchana. No Simbirskas: gimnazijsms pr. šarwa-wihreem. No Woronešchas: pahrsfleplawidu. No Rihwas: pahrskafštes bishwešchamu.

Ahrsemmes sinas. No Mahjas: dašchadas politika sinas. No Austrijas: keiseru wefošchanašs, politika. No Roshmas: katiolu preešteris pašžis par proteštantu. No Anglijas: konſerwatimu žihnišchanašs ar břišwprahtigeem. No Franzijsas: pahrsžellamu waldischamu. Žaunafas sinas.

Wefšniže Mahjas wešfan un mihleem tautešcheem. Preešnišm-žums wihne un žittur. Tautas kohlites.

Wefšnikumâ. Wefšchafaglis un winna bešis. Kurpneekš par teefas tingu. Graudi un seedi.

Ceššsemmes sinas.

No Rihgas. Tai 17tâ Oktober mušfu general-gubernators firšis Wagratiun irr no ahrsem- mehms mahjas pahrbrauzis.

— Pa telegrafu sinas atnahlušchas, ka tai 17. Oktober nomirris Salkšu tehnisch Žahnis*) fawâ 72trâ muššcha gabbâ. Pee faweem pawalstneekem winšch šahwejis leelâ gohđâ un zeenafchanâ un bijs walbneekš, kas břišwprahtigeem darbeem nebija prettineekš un gudribas un sinnafchanas lohpa.

No Jelgawas sinas, ka pirmdeen tai 15. Ok- tober, tur gaidižufchi kommišija no Pehterburgas, kas to jaunbuhweto dšelsžekšu no Jelgawas lihđ Mošchaitas pahrraudšis un to par labbu atraddufe, tad nodohs bruhleschana. Starp Jelgawu un Ma-

schaitu irr eetaifitas 4 kanzijs. Tai Kursemmes dalkai, žaur kurren jaunais dšelsžekš eet, tas buhs no leela šwarra.

No Krehua Wirzowas. Tai 12tâ Oktober nodegga tur Maš-Jesu mahjas. Ugguns žehlees no rijas. Šlahde rehškinama pee wairak tuhštostochu rubleem. Turrenes dšeedataju lohris taifabs atplaukt.

(Walt. w.)

No Mišputte. Mišputte 1373šchâ gabbâ želta, irr weena no tahm wežalabm pilskfehtahm Kursemme un šcho gadd' šwinneja fawus 500 gabbu gawilešchanašs šwehtlus. Tai 26tâ August, kâ Leepajas Mahzu awiſes rakfa, tur bižufchi 2799 eedšiwotaji, prohti 1294 wihreešchi un 1505 ſeewešchi. Wihreešchu škaitlâ efoht bižufchi tur 67 literati (pee mahžitas šahrtas peederrigee,) 51 no deenešta atlaiſti ſaldati, 29 Mahžemneeki, 514 Latweešchi un 633 ſchihdi. Mišputte ari atrohnahs wehl pils no wežzeem brunneeku laifeem, kurrâ wehl ſcho balto deenu žil- weki eekšchâ mahjo.

No Pehterburgas sinas, ka tur bižufchi leelt uhdens-pluhdi, kas dandš ſlahdes padarrižufchi. Tag- gad nu par ſcheem pluhdeem ſlaidrakas sinas at- nahlušchas, no kurrabm kahdas ſchê pašneegšim. Šchah- dus uhdens pluhdus Pehterburgu jaw dašchu reisu pahrzeetuſi un dašchadas breešmas pee tam peedšiw- woiuſe. Kahdu leelu ſlahdi uhdens fawâ warrâ ſpehji paſtrahdaht, tas weegli ſaprohtams. Wiſſu pirms mums žapeeminn, ka ohstas mallas dandš weetâs tilka lohiti apſlahdetas, waj nu tee balki, ar to ohstas mallas bija apſtiprinatas, tilka no uhdena iſgahſti, waj kâ iſſkalloti, ka tee no jauna ja-ap-

*) Kriſtibâ winšch bija tabdus wahrdus dabjuis: Žahnis Nepomuk Maria Joſeph Anton Kamer Binžens Luis de Bonžaga Franz de Paula Stanislaus Bernhard Paul Feliz Damajus.

stiprina. Tad fuggi un laiwas tillaa famaitatas, Daschus fuggus uhdens ar tahdu spehka prett krasta mallas diinna, ka tee fashchida; zitti fuggi, kas ar prezzi, p. p. labbibu, bija atbraufuschi, bija ta fagrubstitti, ka tee nogrimma. Laiwas dascha weeta tillufchas us eelas usmestas. Bet nebba tillai fuggi un laiwas tillaa apstahdeti, arri ehtas, kas pee uhdens atrohnahs, bes apstahdeschanas nepalikka. Bes tam wehl arri daudj mallas uhdens aishawis. Ruggus un bakkus prett tilteem grubhdams un swedams uhdens diwi tiltus fadaustjis, ta ka braufchana pahr winneem taggab aisleegta. Tad arri uhdens daschas weetas pagrabbus pilbijis un appafchas tahschas nammos eegahjis. Bilweti, jif libds schim sunnams, neweens nawi fawu dshiwidu pee schim uhdens breefmahm saudejis.

— Ka Pehterburgas awises sinno, tad taggab jo stingrati pee tam ferschootes, lai weetahm warretu Kreewija no purwjeem uhdeni nolaiht, prohti purwjus faufinaht. Tad arri tizzis par tam pahrfpreests, ka semmes malka wiffu derrigati buhtu isleetajama. Beidsamods tschetrös gaddös preefsch tam ministerija effoht dewuse katra gadda wairaf ka 5000 rubt., bet us nahkofchu gaddu daudj wairaf naudas tiffchoht dohta, prohti wairaf ka 25,000 rubt., lai warretu tur, fur wiffuwairaf to waijaga, purwjus faufinaht.

Wehl no Pehterburgas. Peeminas stabs jeb monuments, fo keiserenei Katarina II schè taifa, tiffchoht tai 24ta Nowember atklatht. — Tas nefenn miris senators Buzkowski fawu mantu atstahjis (40—60000 r.) Pehterburgas adwofatu fabeedribai, testamentè nosazzidams, ka schi manta naudas papihros janogulda un no wiannu prozentehm jaismalka palihdsiba tahdeem apwainoteem, kas pehz adwofatu dohmahm palihdsibu pelnijuschu.

No Pehterburgas. Tai 9ta Oktober no tillaa breefmiga nelaima us Ladogas esara. Diwi damfuggi, pa leelu miglu braufdami, weens ohtram usfrehjuschi, ta ka weens fuggis nogrimma. No reisneefceem, kas us fugga bija, gandrihs pufte fawu dshiwibu saudejuse.

No Samaras. Schinni gubernä, fur labbiba flikti noaugufe, taggab laudihm bads usbruzzis. Muhfu augstis trohna-mantineeks ar fawu angstu laulatu draudseni, par scheem nabbaga laudihm apschelodamees nospreeduschu teem 1000 rub. doht no tahs naudas, kas 1868 gadda preefsch truhkumu zeesdameem tillufe falaffita. Bes tam wehl teel nauda preefsch Samaras truhkumu zeesdameem lassita un tahs jo leelatas summas irr ta no Surra Samarina, kas 3000 rubt. aishustijis un ta no Kreewu Maslamas awischi redatzijas, kas 2000 rubt. falaffijuse.

No Tulas sinno, ka tur Tschernas apriakti jeb kreisje nauda preefsch tam famesta, lai warretu eetaifht ftohlu, fur ist a b a s - m e i t a s teel mahzitas. Lai semneeli tiftu paslubbinati, fawas meitas schinni

flohla subtht, tad irr nospreests, ka katra, kas schinni flohla hijuse, dabhuhs pee fawas isprezschanas 50 rublus par puhru.

No Saratawas. Rahdas 7 werstes no Saratawas pilssehtas irr eetaifita pahrmahzibas un pahrlabboschanas flohla (torrezijas flohla) preefsch jauneem noseedsneefceem. Schinni flohla teel usnemti behrni, kas laut tahdu grehku darbu jeb noseegumu nobarrijuschu, un tohp tur mahziti, audfinati un us tillibas zetta atgreesti.

No Odessas. Ka no tureenes sinno, tad tai 1ma Oktober pa paschu basnizas laiku tahds schihds basniza eegahjis, tad tur patlabban Deewa kalposchanu noturreta, un almeni us swehtu bildi mettis. Swehtuma noseedsneelz tillaa no polizijas fakerts. Tai deena laudis trihs reis ar schihdeem sadubrahhs. Siplakti ismeklejoht atradda, ka schihdam, kas ta prett basnizu apgrehkojees, ne-effoht pilna prahta.

No Simbirskas. Ka kahda tureenes awise sinno, tad tai 7ta Oktober tillufe eeswehtita Simbirskas gimnastija preefsch karra deenastneefceem. Libds schim tillai peeteifuschees kahdi 35, kas schinni gimnastija gribboht eestahtees. Schinni pascha awise arri teel sinnohts par pirmo flohlotaju kongressi jeb fapulzi, kas no 1ma libds 15tam September tillaa noturreta. Isdohschanas pee tam hijuschas libds 500 rubt. Pehz schihds fapulzes turpmat wehl zittas tiffchoht noturretas. Daudj flohlotaji negribbeja us fapulzi prohwas mahzischanas noturreht, ledjedami, ta tahdi flohlotaji, kas flohloschanas sinnaschanä mahziti, pratta fawas prohwas stundas noturreht. Schahda negribbeschana rahda, ka flohlotaji fawu mahzibu flohloschanas sinnaschanä atsinuschu. Bet tad daschi flohlotaji gribbetu no flohlotaju fapulzehm atrautees, tapehz ka wianni warbuht masaf par zitteem mahzijuschees un masaf tamdeht faproht, tad tas nebuhtu pareisi, jo tahdas fapulzes warr daudj fo mahzitees, un tahdas wiffas semmes par derrigahm atfhtas.

No Woroneschas sinno, ka tai 17ta September atradduschu to uhlanu palkawneelu Talschitschu wianna mahjolli nosistu. Siplakti scho grehka darbu apraudsidami, atradda, ka nokautam galwas lausa ar zirwi bija fadausita. Slepawas bija naudu meklejuschi, bet til leela steigchana. Lahdes un schkirstus usplehsuschu, wianni drehbes un zittas leetas is teem istweeda, bet ar tahdu pahrssteigchanu, ka wianni tahdu masu lahdiiti apfrahwa, kurrä appafsch weschas bija paglabbati 34,000 rubti naudas papihros. Lapat sleplawas nebija atradduschu naudu, kas rakstama galda bija eelitta, tillai naudas malku, fur kahdi 30 rubti hijuschu, effoht istuffschojuschu. No leetahm sleplawas panehmuschu libdja tahdas drehbes, 2 flintes, sudraba pulstenu, puznaji, 2 butteles ar schaujamo pulweri, 4 butteles wiinna un weenu sudraba bikleri. Dohmaja us diwi saldateem, kas tai 13ta September bija atsheguschu, ka

tee effoht tee flepkawas. Woroneschas polizija fchohs abbus faherufe un laundarritaji arri naw leegufchi, ka winni to grehta darbu nodarrijufchi.

No Rihwas fiano, ka Amu uppes labbaja puffed Schurachanas apgabala Kreewi jau eefahufchi buhweht to nodohmatu „Peter-Melkandera-flansti.“ Schinni flantē ustureschotees par garnisoni feschas kompanijas tahjineeku, 4 finti kasaku un 6 leelgabali. Us paschas uppes buhschoht buht wairaf leelgabalu laiwas. Schi patte awise, kas scho fianu nefs, fiano arri, ka tas pats wehstneeks, kas ar scho fianu is peeminnetas flantes no generata Lomafina fuhthits, arri to stablijis, ka zekka stary tahm pilssehtahm Tashaus un Sjalla, effoht wairaf fimtus lihku atraddis un schee wiffi bijufchi tee no Rihwas wehrgofchanas atlaisti Perseefchi, to us faru dsmteni eedamus Turkmeni aptahwufchi.

Ahrsemnes fianas.

No Wahzijas. No wiffahm puffedm teel keisaram pateizibas ralfi peefuhthiti par wianna kreetnu istureschanohs prett nefaunigu Nohmneeku praiffichanahm. Tapat arri gandrihs wiffu walstju leelakas awises peekriht keisara atbilbei, to tas pahwestam laidis; til tahs Franzijas lappas, kas tehniineeku partijai peederr, naw meerā ar to, un melfch, ka arweenu par tattoku basnizas apspeefchanu no protestantu puffed.

Par Pruhzijas ministeru preefschneeka grafa Rona wehleschanohs no preefschneeka ammata atsazitees mehs jau kahdu laifu atpallat fianojahm, taggad atkal ralfi awises, kas waldivas wihreem wihru itahw, ka Roons buhschoht itt drihsā laika atlahptees un winna weeta eestahschotees Bismarks par preefschneeku, kas papreefsch tanni weeta bija. Bet lai Bismarks nebuhtu par dauds ar darbeem aprants, tad wiannam ministers Kamphausens tilfchoht par palihgu peedohts. Sa tas ta peepilditohs, tad peetruhtu basnizas likumu prettineekeem ministerija weens no wiannu labbakajeem draugeem, jo wezzajam Roonam jaunee basnizas likumi, ka arri zittas brihwprahktigas eegrohsifichanas nefad nebija pa prahktam.

— Ta swarrigata leeta Austrijas eelschigā fadsihwē taggad irr tautas weetneeku iswehleschana preefsch walsts sapulzes, kas schinnis deenas tur notillahs. Sinnams, ka illatra partija ar wiffeem spehteem us tam strahdaja, lai warretu fawejus walsts sapulze eedabbuht. Par garrigneeku zihnischanohs schinni leeta fianojahm isgahjuscha nummura, bet ka leelahs, tad naw teem wis ihsti weizees, turprettim, zil sinnams, irr taggadeju pastahwofchu walsts-eestahdijumu peekritteji (Wahzu partija) Slawus un zittus walsts eestahdijumu prettineekus pahrspejhuse, jo teem laimijees 101 no tautas weetneekeem iswehleht, un no prettineekeem til 70. Garrigneekeem gan nebij pa prahktam Wilhelma zekfoschana us Wihni, tapat ka to apleezina wiannu

awifchu fihwi ralfi prett Wahzijas keisaru; bet to tas wis palihds, us wiannu padohmu un wehleschanahm taggad maj to klausahs un par wiannu pitofchanohs arri maj to behda, jo tee laifi irr betgufchees, un neatnahls wairs nefad atpallat, fur pahwests warreja keisarus un tehnius nozelt un fohdihht pehz farwas patiffichanas; un arri keisars Franzis Josefs gahda farwa walsti par to, ka tee nefad wirsdrohtu par laizigu waldivu nedabbutu. Austreeschu-Turku kildas leeta fiano, ka Turzijas ahriugu leetu ministeris effoht Wihne aishilbinajees un atfimmis, ka tas ralfis, fursch Austrijas konsulus til smaggi apwainojis, no Turku waldivas puffed isgahjis. Bet kad nu Austrijas waldiva ar tahdu aishilbinaschanohs ween nebij meerā, tad arri Bosnijas gubernators, Affims Pascha, ka schi affa ralfi farafstittajs, tiffa no fama ammata nozelt. Dohma, ka Austrija nu palifchoht meerā.

No Austrijas. Austrijas awises newarr beigt nostahliht to keiseru weefofchanohs Wihne. Wahzijas keiseru te effoht tapat keisera familija, ka arri laudis usnehmufchi un apzeenijufchi augstak, ne ka agrak warrejufchi eedohmahht. Gan garrigneeki un pahwestneeki nodarbojufchees, laut zil jel laudis greeft, taunu prahtu turreht us Wahzijas keiseru, bet tas teem nema; ne-effoht isdewees. Fur til keisers Wilhelms, wat wianna flawenajs walsts kanzeris parahbijufchees, laudin tur gamileschana bijuse leela. Tadeht keisers Wilhelms ar Austrijas un Ungarijas ministereem runnadams effoht teizis, ka winsch tohti preezajotees par tahdu usnemfchanu un winsch drohschi zerrejohht, ka us tahda pamatta abbu walstu weenprahitba un faderiba stipraki buhschoht dibbinata. Arri tee leelee walstu wihri Bismarks un Andraffi, ne buhschoht wis par neekeem kohpa runnajuufchees. — Tizzibas leetas Austrijas waldivichana nestrahda; joch prett garrigneekeem wis til ftingri ta Wahzija, bet us to jau iseijohht, ka no pahwesta pahwaldivichanas ranjotees walkā. — Arri pah Turzija nestahwoht fluffu un tai stahjohht wirfit, ka buhs wezzas warrmahzibas pee mallas likt un pehz taifnidas darriht. Jo ta ka taggad draudfiba irr zeeta stary Kreewiju, Wahziju, Austriju un Staliju, tad Turzija newarr wis ne fo spahrditees, jo pufs gibbuse Franzija ir gibbedama to newarretu aishlahweht.

No Nohmas. Kahds tattoku preefteris (kanonits) ar wahrdu Graffi, kas no tattoku tizzibas aistahjees, bija peenehmis Luttera tizzibu, tiffa no generalkommissara Sallua usajmahits, lai pee wianna inkwifizijas pilli nonahktu. Graffi tur nogahja, un few kahbus draugus lihds panehema. Kamehr winsch ar generalkommissaru runnaja, kamehr wianna draugi preefschistaba gaidija. Graffi schim fazzija, ka winsch inkwifizijas teefas par tahdahm neatfihstohht, kas par wiannu warretu spreesht un winsch tiffai effoht atnahzis, faru taifau leetu aishlahweht un lai

winna wahrdi netittu nepareisi fapraisti, wiasch no-dohdohd Salluam rakstu, kurrâ flaidri isstahstihis, kapeh; wiasch no kattotu tizzibas atstahjis. Sallua scho rakstu fanehna, tad Graffi zitteem redsoht tam fawu wahrdu bija parastijis. Kad tas bija notizis, tad Sallua winnam praffija, waj wiasch scho rakstu nebhshohd atfaukt. Graffi us tam atbildeja, ka wiasch nelo neatfaukshohd, ko reis effohd darrijis un tad prett kattotu basnizas liffumeem prettodamees, fazzija, ka wiasch til ewangeliumu par ihstas Kristus tizzibas pamattu atfihstohd, un ar tam farunna beidsahs.

No Anglijas. Tapat ka gandrihs wiffur, ta arri Anglija brihwprahstigeo farro ar konserwatiweem jeb wezzu eegrohsijumu aisstahwetajeem. Taggadejas ministerijas lohjekki pastahw is brihwprahstigeem wihreem, kas jau 3 gaddus waldbibas grohschus fawas rohlâs turra un daschus fwabbadalus eegrohsijumus walsti eewedduschu, lai gan teem gandrihs nahzahs no waldbichanas atfahpteos zaur konserwatiwu duhschigu prettoshchanohs parlamentti (jeb tautas weetneeku fapulzës). Slawenais runnatajs, semmako kauschu schkirru un winnu teefibu bedstgais aisstahwetajis parlamentti, Bratts, (Brihgt) las taggad pehz fawas atweffetoshchanahs eestahjahs ministerija, irr Birminghamas pilsehtâ, kurras weetneeks tas lihds schim tantes fapulzë bij, kahdu runnu leela kauschu pulla preeschâ turrejis, kurrâ tas peesauza wiffas tahs pahriaboshchanas, kas tiffuschas no brihwprahstigas ministerijas walsti eewestas, kamehr ta walda, un isflaidroja tad klauhtajeem to karru, ko brihwprahstigeo ar konserwatiweem wedduschu. Sapulzë bijis wairat par 17,000 zilweku, kas Braitu ar leelu gohdaschanu fanehmuschu. Par konserwatiweem runnadams, wiasch falihdsinaja tohs ar kahdas alziju beedribas zelschannu, preesch kahda leela, atradduma isleetaschanas, ko kahds leels beedribu zehlejs is pagahjuscheem laikeem grihbhoht zelt un preesch tam tad nopuhlejotees leelu naudas summu lohpâ fadabbuht, het pee kam laudihm no wiffas tahs leetas ahtrali ne wahrda negrihbhoht fazzihd, kamehr wiffa ta leela nauda nebhshohd lohpâ fanahkuse. Sapulzejuschees laudis gahrdi pasmehjuschees par kahdu falihdsinafschannu un tapat arri tannit runnas weeta, fur runnatajs issfazzijis, ka konserwatiwi grihbhoht til tad fawus nodohmus laudis laist, kad tee buhschohd nahfoschâ tautas weetneeku isweleschannas wirfrohku dabbujuschu, tas irr, kad no winneem tittu parlamentti leelâs flaits eewehlehts neta no brihwprahstigeem. Braitu runna konserwatiweem deesgan galwas grohsichanas darra, jo teem lohti maj zerribas, brihwprahstigohs nahfoschâs tautas weetneeku isweleschannas pahrspeht.

No Franzijas. Schinnis deenâs tai 24ta Oktober attal fapulzepees tautas weetneeki, kas par to spreedihs, kahda waldbichana Franzija eegrohsama. Warbuht, ka fehninneekem isdohdahs, pee nobalso-

schannas balsu wairumu us fawu puffi dabbuht un tad Franzuscheem hubs fehnina waldbichana; het daschi politikas sinnataji dohma, ka republikaneescheem buhschohd balsu wairums. Kad arri fehninneeki pee balsoschannas wirfrohku dabbutu, tad tomehr newarr dohmaht, ka walstis tahdam spreedumam pilnigi peefrittihis. Saw taggad no dauds puffedm prettestibas issfazzitas prett fehnistes eegrunteschannas un daschâ weeta schahdas prettestibas bijuschas faweenotas ar warras-darbeem. Ta par prohwintantas pilsehtâs kahds grahmatu bohndeeks bija islizzis farrogu ar grafa Schambora zils schimi jeb wappen; to eeraudstijuschu laudis eelaufahs bohde un faplehsa farrogu. Kad polizija nebuhtu peesteigufehs, tad pascham bohndeeclam arri buhtu flitti klahjees. Mat Mahons effohd us fehninneeku puffes un to arri neleedsotees issfazzihd. Ka kahda Franzuschu awise sinuo, tad grafs Schambors effohd pee Siropas leelwalstim aistaladis rakstu, kurrâ wiasch issfalloht: kad wiasch par fehninu tittu, tad wiasch nekahdâ wihsë nebuhtu leelwalstim un winnu politikas zeffeem par prettineeku. Wiasch netaf neboh-majoht pahwestam palihdspeht, ka lai tas attal pee fawas laizigas waldbibas nahktu, arri wiasch nebhshohd jauttees Spanijas un Italijas waldbibas leetâs. Kad arri pateefi grafam Schamboram buhtu tahdas meera dohmas, — kas warretu galwoht, ka arri winnam par fehninu tiffuscham, kas spehts buhschohd, schihis dohmas fawâ waldbâ isdarriht? Tad arri Orleansistu un winnu zilts zenschanahs deesgan jaw no fennakeem laikeem sinnamas, ka warretu drohschi pakantees, ka sem Schambora waldbichannas Franzija meera politiku eewehrotu. Turklahd wehl irr taggad kahda ruhgschana Franzija, ka eepreeschu newarr ihsti nosfazzihd, kahda waldbâ tiks eegrunteta. Pehz jaunatahm sinnahm spreeschohd, jafalka, ka fehninneeku prettineeku flaitls deenu no deenas wairojahs, un ar to arri republikaneescheem arweenu wairat zerribas rohnahs, ka wirfrohku dabbuschohd.

Jaunatahs sinuos.

No Nihgas. Wahr to ischiggancem atnemtü fehrnu fahd attal runnahd un Nihgas wahzu awises stahsta, ka Schlehstia tai atradduschees wezzakee, het wehl ne-effohd ihsti sinnamas, woi buhschohd tee riktigeo.

No Berlinas, 18ta (30.) Oktober. Keisera familija 3 neddekas truhwehs pehz nomirruscha Sakschu fehnina. Wainais Sakschu fehninsch Alberts, kas pehz tehwa mirschannas taggad waldbichannu usschemis, ilaidis sinnu jeb manifesti, ka wiasch fawâ waldbichannâ stipri turreshotees pee taisnibas un liffumeem.

No Robmas. Jesuiti 2tra Nowember deenâ atstahs fawus klosteris un nomettises zittu kauschu mahjâs us dshwi; winnu generalis Bex apnehmeees us Belgiju aiseet.

Webstuije Mahjas weefam un mihteem tanteeescheem.

(Statt N 40. Weigums.)

Latweeschu beedribas nams, jauka leela ehla, glihti eedallita, pee ka man til ween irr schehl, ka to wiffu naw

buhwejufchi us pašas semmes wirfä, bet pa daku semjup lä pagraba. Laikam fams eemeflis bijs, tapeh; tä darri-
jufchi, — tapeh; par to nelo negudrofehu. Sche bij swehtku
weeseem ta kapuljes weeta, fur tad arri jau labbi agri no-
gahju. Nams bij jauki pufchtohts no eelfch' un ahrpuffes
un af tarvu jaukumu, tad ap pašu pufdeenu te dseedataju
kohri no bahnuscha nahja, tä tarra-pulki katri ar famu
karrogu un waddonu preeffchä. Nudeen', jauki bij to wiffu
redseht.

Bet — kam es të stahju? Gums, mihtais rebaktehr
kungs, gan nē, jo Suhš pašchi to wehl labbat buhfeet red-
sejufchi wiffu, ne tä es të prohtu isstahstih; bet tä jau pa
laikam, — no ka frids ir pilna, to mutte ladpraht isrunna.
Warrbuht, tä dafcham zittam, las to nam redsejis, kahds
wahrdinsch patits, to të peeminnu. — Ja, ta fanahschana
bij jauka un preeziga, wiffem bij preezigi waigi un man
ar dafcheem pašstameem fawezinajotees ta deena tä ajs-
gahja, tä dafcham, kam galwa no stipra dsehreena aprei-
buse. So dseedataji tä deenä wehl darrija, to nemas ne-
dabbuju redseht, jo beedribas nammä man bij deesgan to
redseht un to dsihrdeht jau bes ta. Lautini no dafcham
puffehm fatilfufchees, runnaja un zits zittam stahstija pah
fawas puffes notiffumeem. Sinnams: dafchu to dsihrdeht, man
ne bij ne tahds preeks, un tad nu tal newarreju fadri sinnah,
us furru puffi wairak taifniba, tad ne wahrdinu nerunnaju
starpä, bet zeetu kluffu. Detruhla arr — tä jau wiffur — tahdi
wehja-sprigguli, tä pašchi nesinnaja, to tee wainoja un to
usteiza; bij nomannams, tä teem galwa un frids nestab-
weja rittigä weeta. Kursenneelu arr të bij labba daku
— zit warreju nostahst, un schee laudis wairak runnaja
pah famu semmes buhchunu, lohpeem, mahjam un t. pr.
Domehr wiffi bij preezigi pah to, tä Latweescheem tahdi
gohda-swehtti isrihtoti un til to ween wehlejahs, tä wiff
labbi isdohthos. Tä nu schi deena tä pa fapneem ajs-
gahja. Paschä walfara stahstija, tä kahds no beedribas
kungeem effoht latwiftu konzerti isrihtojis; grihbeju arr tur
aiseet, bet tad nebij neweens, täs lihds nahf un pats to
weetu nesinnaju, tad gahju us fama kohrteta. Ahra ei-
joht man weens Nihdsineeks tä eestrehja truhstis, tä atpak-
tat klupdams, no stenderes labbu belseenu dabbuju galwä,
tä gan driht lihds rihtam fahpeja. Schefehnis wainigais
tä aistrehja, tä ne paldees ne dabbuju tam pareit. —
Dhtra deenä tä 27tä Juni fatafstjohs wairak to wehri
leekamu dsihrdeht un beedribas-nammä negahjis, dsihrdeht
tä fshlotati turrefchoht fapulzi. Sinnamä nosazzitä,
stundä es arr tiffu gan eelaffis tur pallauktees, bet to
tad dauß warreju fapraht, tahds nemahzihis tä es. Dsihr-
deju, tä runnaja par Latweeschu rakstichanas wiffi, zto
pat jaunnu waijagohht eeristeh un tad, tä buhshoht no
waldichanas isluht wehlechanu, it gaddis wiffpahrigu
fshlotaju fapulzi noturreht, fur Widsemmes un Kursen-
mes fshlotati wiffi fohpä warretu farunnatees pah famu
fshlas buhchunu. Schis padohms mau par wiffu zittu
labbati patikka un wehleju ween, tä us to dabbutu no
waldichanas to brühwibü. So fur tad gan warr labbati
padohms atrast un wairak to peenahht un mahzitees, ne
tä tahdas fapuljes? Tapat arr teizama bij ta semfoheju
fapulze, to arr turpat noturreja un kam muhsu pašstams
un zeenijams fawu-miltu un superiosfata fabrikants Thom-
son kungs bij par preeffcheneku. Te katris no teem fanah-
fufcheem semfohejeem isfazzija, to pee semmes fohpichanas
atraddis par labbu un derriju un to par atmettamu. Al,
tahdas fapulzes muhsu semneeku animatam derrehs it-
gaddä un tur gelbetu latram semneekam laht buht. Bet
to wairak stahstih, es til fabrigi us to ween gaidiju,
tä dseedafchunu dabbuhs dsihrdeht, un täs brühwis arr
peenahja walfara pulst. 6 Dom basnizä. Bet til to të

mans preeks ne-isputteja; jo pee basnizas burrihm tä bij
fapeedufchees laudis, tä til knappi ar famu biffeti war-
reju isfpranstees zauri basnizä eelfchä. Teiz, tä daußti
paliffufchi ahrpuffe, jo wiffa tä leela basniza bij tä pa-
bahsta pilna. Te eelfchä atraddu laudis no wiffadahm
kahrtahm un pat wiff-angstakohs ar gohda mundeereem
un swaignehm us kruhtim. Bet tad nu fahä dseedah,
— ja — las man tohs wahrdus dohs, ar to issteit to,
to fajuttu Lihgmi no basnizas isgahju un kluffjohs,
tä fweeschineeki ahrpuffe dseedafchunu usteiza un flaweja,
un arr preezajohs, tä manneem tauteescheem tahds gohds.

Bet to nu wehl plafchi stahstichu wiffu zittu, täs jau
no zittahm stahstichu dsihrdehtis? Diwi lohgeni papihra jau
pilni, — jafahl ar trefcho. Nu tad, lai nepaliffu mans
raffis tä gales bes astes, teilfchu wehl: trefchdeenä peh;
pufdeenas wehl aistichawohs pilsehtä kahdas mafatas dar-
richanas isdarriht. Gahju pee Mahjas weefa drikketaja
Plates kunga; bet täs bij aistreisjohs us Wahzlemmi, tadeht
nedabbuju ar to peh; wezza eeradduma patreektees. Te
kahdas gramatas nopirzis un tad atpaktat nahldams Lund-
mann un Feldt kungu flawenä wihna-pagraba enfuriti
fridsahku peenehmis, to wiffu ar kalpu aistubijju un mahz-
weetu un pats tuhlin steidsahs us to laizigo konzerti teiz-dahrsä,
fur biffeti nehmu no lmas klaffes, lai labbi tuhwu warretu
wiffu dsihrdeht. Kad tee dseedataju kohri bij fanahstufchi
un famus karrogu dseedafchanas kohra preeffchä fastahdi-
jufchi, tad driht dseedafchana eefahthas ar teisera-dseefmu.
Ja, të atfal bij to lihgmotees par jauku dseedafchunu, täs
israhdija, tä mums Latweescheem deesgan jaukas tantas
dseefmas, to us glihta melbija flaksti warr nodseedaht. Zit
ihpafchi man patikka „Lihgo fahä dseefma“ to gruniggi
peh; tautas eeradduma nodseedaja, us tahda melbija, tä
jau meh; behrnu deenäs to dseedajufchi. Arri schi dseeda-
fchana bes flawas un usteiffchanas nepaliffu. — Gohds
te peeder arri pilsehtas waldichanai, täs, zit es redseju,
gahdaja, tä dseedataji ar meern warreja eet us dseedafcha-
nas-weetahm un bes kawelka famu darbu darriht, jo bes
tam tahdä puhf warretu tahda fajuffchana iszeltees.

Wehl efmu peemirfis, tä 27tas Juni walfara, tad no
garrigas konzertes gahjam, Latweeschu beedribas mahjä
gohda-malitti turrejam, par to latram weffels rublis bij
jamakfa. Lai nu ta malitte, bet tahs runnas, to urklahi da-
fchi kungi pa starpahm turreja, bij dauß wehri leekamas,
jehfchu man semneeka wihrelim wiff nebij til staidri fa-
prohtams. Runnas wairak tikfa turretas par Latweeschu
vagahjufchu un taggadeju dshwi. Te laht arri eedohma-
johs: „Zittureis un taggad!“ Woi agrat to warreju eedoh-
matees, tä Latweeschu arr tahdi laht peenahht! Kad
tahds prahhtig kungs woi mahzitajs grihbeja eestahstih, tä
ar laiku buhshoht zittadi klahtees, täs tad tam tizeja?

Stahstija man arri, tä pehdeja swehtku deenä wehl buh-
shoht dseefmu karru turreht teisera dahrsä, bet man wez-
zam wihram jau bij gan; biju deesgan isbrühnojees, is-
preezajees un isrunnajees pa tahm trim deenahm, tä paliffu
fladri peeltuffis, un fahjas, al mannas mezzas fahjas, us
akmineem staigohht ne-eraddufchas, bij paliffufchas stihwas, un
wahrigas, tä knappi wehl warreju pa-eet. Peeltdeenas
rihtä litku kalpam eepirfumu falitt wejumä, tä warram
aistbraukt; bet eepirfumu pahraudfijis, atrohdu, tä wehl
truhst — ziggariini to muhsu trohdsineeks litka eepirkt.
Zawu kibbeli! wehl jallibbo lihds pilsehtai us Kuschinä
kohdi, jo trohdsineeks bij peeteizis, tä lai nepehrku zittur.
So lai darru! Steepohs tä warredams atfal us Nihgu
lihds rahstim un biju preezigs, tä Kuschinä kohde jau
walfä. Kungi te bohde bij lohti laipnigi un pats wezza-
fais, Feldt kungs fuhstija zilweku lihds tahs ziggaru lastites ajs-
neft lihds mahjweetai, jo es tahds klis, tä toreis biju, jau
nejaudafchoht pats nest. Kur tahdu laipnibu redseji zittu-

reiß! Taggad wissur ar tewi farunnajahs latwiski, toreis, fur wehl runnaja, tur runnaja ar tabdu stibwu mehli, ka ne pussi no wissa newarreji saprast. Utpakkat atnahzis, të kalps schelohajhs, ka pa azzu-mirkli turpat fehtä abbeem sirgeem eemauktinosaght. Aktal jauna kibbele! Bij aktal ja-eet us bohdi. Bet tad ar wairs nefawejohs un Nihgai labbas deenas atdewis, ar sawahm stihwahm kahjam sehdohs wesumä un wehl tai pachä deenä laimigi nobrauzam lihds. Starpas-trohgam. Dhträ deenä pehz pussdeenas pahrbrauzu mahjä. atraddu sawus mihkus pee weffelibas un jau pilnä darbä us plawas.

Ko nu wehl ihpafchi tikku peedfihwojis Nihgä un beedribas nammä, to us preefschu, kad attappa gaddisees, Zums passinoschu. Taggad ar to fränigu wehlechanohs: lat Deens dohd muhsu tautai aktal zitus jo spohschus tautas-swehtkus peedfihwoht, schoreis sawu rastu beidfu. Dfihwoject sweiti weffeli.

Suhfu wezzais

Turris Klauschehn,
N. waisë gruntmeßs.

Peesihm. Wezzo zeenijamo draugu suhdsam, par kaunu nenemt, ka wiina wehstaizi tik ilgi aiskawejusch. Ta kah-dus 2½ mehneschus bij gullejuse mahjweeta, tur ta tikluse nodohsta un tik September mehnescha gallä tikka pee mums atneßta. Sinnams, ka pahrpuzzeh ar waijadseja.

Redakziija.

Peedfihwojums Wihne un zittur.

(Stat Nr. 41.)

1871 gaddä 12 Aprilä tikka no Austrijas keisera Wihnes pafaules istahde apstiprinata un 28tä Septemderi tee darbi preefsch schahs leelas buhwes usnemti. Daudi tuhtstohfchi zilweki te nu darbojahs is mescha, to par Prater nofanz, weenu jauku un patihlamu weetu fataischt. Pat saldatu pulki preefsch scha darba tikka noballiti, lai spehtu nolittä laikä ar wissu gattawi tikt.

1862. gaddä bija Londonë pafaules istahde, kas 1,889,517 kwadrat pehdas ruhmi eenehma; 1867 gaddä bija tahda istahde Parijsë, kas 4,493,588 kwadrat pehdas ruhmi eenehma. Bet schi istahde taggad Wihne eenemm 23,659,263 kwadrat pehdas, kas istaisa gandrihs 600 puhra weetas. Is scheem skattkeem redsam, ka tahdas istahdes aishweenu leelatas paleel un ohrtuhahrt, zil leelu ruhmi wajjaga, lai warretu gabbalus is wissahm zilweku darbofchanahm, no wifs apfahret muhsu semmes lohdes un dabbas idewumus fatraht. Warram teikt un leezinah, ka të arri wissu, par to ween warram dohmah, warreja atrast. Tapehz arri teem peekrittam, kas falka, ka schahs istahdes apmellefchana ir zelofchana zaur pafauli.

Dhträ rihtä nu steidjamees to tik lohti daudsinatu isstahdi apstattiht; bet pürms turp notikkam, gahjam eefsch kassijas namma brohktatu turreht. Tee kassijas nammi ir greßni ar daudf billiarda galdeem un ar wissadahm awisefhm. Zittu itnefo të newarw dabbuht baudiht, ka tikka kassija. Schee nammi ir wissu zauru deenu no tahdeem apmelleit, tas të kassija dseer un arri pat nakti pulksten 12. të wehl laudis sehd pee kassijas glahses. Lihds ka tahdä nammä pee galda peefschahs, tulihst fullainis ir klah, kas pafemmigi sweizmadams praßa: „Was schaffens an, Melansche — Kapuziner?“ Birno reißi par tahdu wajzafchana gan isruhamees nesinnadami, to ihsten atbildet un tapehz teizam „Melansche“, dohmadami: redseßm to tas apfihmeßs. Sullainis, ka no dundura durts sweedahs us rinkt un pehz ne ilga brihtina tas atneßa, katram glahfi fatalaktu kassija (ar weenu un zuffuru) un turklah glahfi awota uhdena. Arri pilnu turwiti ar baltu maissi. Beh-

zakt, ka to peenahjam, tee par „Kapuzineri“ sauz kassija bes krehjuma un zuffura. Kad bijam padsehrusch, tad peenahze zits fullainis, to par Bahkstellneri sauz, kas praf-sija, to mehß baudiusch un zil gabbalinus maises. Wihne ir wissas restorazijas un pee wisseem ehdeeneem, par maissi fewischki jamassa, tapat par falateem un sinnepehm teel aishweenu fewischki aprehknahts. No schejenes demamees Tramwaij rattös un ar teem us istahdi. Tramwaij ratti ir leeli wahgi us dselszetta rattu wihsi, kas teel pa dselss-fleedehm un teel no 2 sirgeem willti. Schahds rattös warr lihds 60 zilweki fahelstees; ar tahdeem ratteem par 10 kreizeri (6¼ kap.) warr zaur wissu pilsehtu braukt un weestahm lihds 10 werkes tahfuma. Gandrihs us wissahm leelafahm eelahm atrohdaß dselssfleedes un lihds 1000 tahdi wahgi effoht, kas laudis no weenas pusses us ohtru weed. Bei scheem ratteem wehl ir lohti daudf omnibus-wahgi un leels skaits suhrmannu. Pehz kahdas derrefchanaß effoht weenä deenä tizzis skaitlhts, zil zilweki ar tramwaij braufusch un tad tas skaitlis no 230,000 panahßs. Të aktal warram mahjtees, par zil leelu atweeglinafchana un labbumu ir tahdas eeriktes wissai zilweziba un wehle-tumees, kaut jel arri pee mums wihri rastohs, kas sawu ka-pitalu tahdä usnehmumä illeeto.

Birnä un ohträ deenä mas to no istahdes spehjam pahrskattih, jo pee tik leela daußuma tik pehz pahru neddefahm warrejam weenu wisspahrigu pahrskattu dabbuht, to tad të ihfuma gribbam usfihmeht.

Istahde preefsch publikas Septemdera mehneß tikka pulksten 9ndß no rihta atdarrita un walkarä pulksten 6schß flehgtä. Slehgfchanaß laikä tikka zaur weenu milsu trom-peli (Nebelhorn) sinnohts. Behdigä laikä wairaf, ka 70,000 zilweki weenä deenä istahdi apmellefja un ruhme bija tik daudf, ka wissi bes faaidischanaß warreja schurp un turp staigah. Zaur lepneem un ar karrohgeem ispuschoteem wahriteem ee-eeßami, mehß atrohamees weenä jaukä dahrsä, kam ir platti zekki, jauki plattfchi ar seodofchahm puktehm skunstes esari, tur gulbji peld un is furreem dißchi uhdens starri us augfchu dohdahs. Pa kreißu rohku paleel direkzijas un pa labbu rohku schat jauna dahrsä keisera pawiljons, furrä keisers ar saweem augsteem weeseem, kad istahdi ap-melle, nomettahs. Pa kreißu rohku ir aktal ittin leels namß preefsch daschadahm fapuljehm un ihpafchi preefsch teem istahditu leetu apspreeßejeem, ka nofaußis „Sury pawiljons.“

Laini preti ir ta leela istahdes ehka (Industrie pa-last.) Schi ehka ir 2950 pehdas garrä un 670 pehdas platta, ar leelu appatu tohnti widdü (Rotunde). Patte ehkas buhwe ir jau apbrihnojama skunstes daile un tapehz to të peeminedami sinnojäm, ka pee tahß buhwes Grop-pas flawenakee buhwemeßtari ir strahdajusch. Schi ehka dohd tam, kas to pirmo reißi reds, no istahdes leeluma ihstenu pahrskattu. Bet, tad us ta tohna uskapp, tad warr neween wissu istahdes apgabbalu pahrskattih, bet arri pafchu Wihnes pilsehtu. Tik baggatu un jauku redses ap-lohtu wehl nefad nebijäm peedfihwojusch, ka no scha tohna.

Tee, kas 30 kreizeri (19¼ kap.) mafaja, tikka us scha tohna ar weenu wissai skunstigu mafschinu mas azzumir-ktös usneßti.

Us scho namma selta burtös laistijahs tee wahrdi „Vi-ribus unibus.“ Kad schat ehkä eegahjam, tad arri mehß to atraddam, to schihs ehlas wirkskrassis teiza, jo us wissahm pusschm mehß redseßjam fabeedrotus spehkus un to, to tad warr panahß, kad spehki teel beedroti preefsch augsteem zeer-teeneem. Të azzis fahktu schibdeht un prahti kuhditees, ja wissu gribbetu weenä reißi apstattiht un sanemt. Zil-wela smadsenes tohs eespauidus newarr tik ahtri faemnt, zil ahtri tee zaur redsohsteem galwä dohdahs. Të warri no kneepites lihds 2½ birkawa smaggu lohdi schoudamu

dijchgabbalu redseht. Dē redsi to newehrtigako almeni un miljohnu rubkus maskadamus brilliantus, weens ar ostru mainahs, un zits zaur zittu laistahs. Dē redsi is Rihgās Thalheima wahgu smehri un turpat blattam tahs smarschigakas pomades. Wißs irr til isgresnoti istahdihts, kã brichscham til zaur tuwaku apstlattishanu warr pomadi no rat-tufmehres ischkirt. Sttatrãt semmei un wasslei irr sawa ihpatte nodakka un tad warr tē nu redseht, ko katrã semmē sagattawo un zaur to arri apspreeßt, kã ar weenas semmes kulturu stahw. Tapēh; no walfareem prett riksteem eedami itkatru semmi apmelleßm un to, kas mums wairat azziß krittihs, arri usshmeßm. Dã tad ee-eeedami mehß atroh-damees seemeka Amerikã; tē nu irr ko apbrihnoht: kalnraf-turu isdewum, semtohpibas augli, kã kochwilla, tabbaks, rihsa, zukturs, un z., tad daschadi audumi un ar maschini schubti sahbat.

Stary dauß zittahm leetahm redsam kochti pilnigus ap-parahntu preeßsch kuggineeku glahbschanas un tas originals schubjamã maschinãs peh; daschadãhm fistemahm. Tah-tãt eedami noteekam Amerikas tautas skohlã. Dē kreetna ruhme ar dauß skohlãs galdeem un benkeem, grahmatahm un tabelehm, wißs tã itt kã, tad skohlēni nule ar skohlotaju buhtu us lauku iigahjuschi. Baggata literaturu un baggati palihdschelli, kã tabeles un dasch daschadi aparatti. Us tahm tē budamãhm skohlãs ehrgelēm tahdus amerifanceßu mel-dinus paprohwejuschi, gahjam us Deenwidus Ameriku. Dē nu wißsupirms tillam Salvador republikã un arri tu-licht mannijam, kã jau pa dalkãt pee meschoneem noßkuru-schi: gar seenahm karerjahß breeßnigu swebhu ahdas, tad sakrautas sehra, sudraba, zinna ischuppas u. t. pr. Ar pahri sohku spehreenem jau eßam Brasiliã. Schē jaw irr dauß mißligata isstatta, tē irr leela baggatiã no selta un dimanteem, dsessa daschadã tahrtã, kochwilla, wißsu wis-schadi kochti, siwis un putni. Dauß daschadi fabrikati, li-keeri, zukturs, seepes, wasss, wißns, teets tadaru mahlmis, mahß, kassija, audumi, ahdas un arri skunstes leetas, kã: faules jumptini no papagai spalwahm un puffes is putnu spalwahm.

Dē istaigajuschees ee-eejam Angliã. Pee Angteem irr dauß ko teitt un dauß ko preeßshmeht, jo eewehrojãmu leetu teem irr kochti dauß. Ar weenu wahrou faktoht: winnu industrija issteepjahß wißfãs nodakkãs, gan waijadßigãs gan newaijadßigãs leetas. Winnu porzelanu leetas, teppifus, selta un sudraba isstrahdajumus irr wehrts apstattiht. Me-tallu isstrahdaschana un ihpafchi tehraudu spalwu fabrika-zija irr kochti raiba. Dē kãht preeßshimijãms, kã istahditaji pee leetu isstichanas nebuht newa bijuschi taupigi, jo wißs irr leelifti un gresni.

Zaur Angliãs nodakku staigadami mehß noteekam pee Afrikas Deenwidus walstihm, kã Kap Natal, Dranje brichw-walstis, Trans-Wahl republiku un tad Australiãs kolonijãs. Leela starpiba irr stary Angliju un tahm sem winnas wißswaldibas stahwedamãhm walstim Afrikã un Indijã. Angliã mehß apbrihnojãm zilwela ismannu, ko ta eelßch industriãs speh; panahiti un kolonijãs atrohdam to nei-teizãmu baggatiã, ko dabba zilwekem tã faktoht klehpi leet. Neween zaur daschdascheem angteem, bet zaur seltu, sudrabu un dimanta almeneem irr schēe widdi baggati. Dã par prohwi mehß tē redsejam weenu selta gabbalu, kas 135 mahzinaß swerr, weenu kristala muduli no di-manta almene (Stern von Südafrika) kas 200,000 gul-schus malka, tad 31 dimantu peh; daschadãhm schkirahm isstikus, selta smiltis, kappara maissjumus, daschadãhm swebhu ahdas, elejantu sohbus un strãusu putnu spalwas. Arri warrejam tē nobildejumõs un muddulõs to daschadu tautu darboschanehs un dshwi apstattiht un redseet, ta peh; mußu sapraschanas israhdiãhs kochti nabadßiga un behdiga. Ta-peh; ar ahreem sohkeem mehß steidsamees tahkati us Por-

tugallu. Dē nu nebija wißfai dauß ko apbrihnoht un til-kai eewehrojãm smuktus selta kalleju darbus un seeweßschu rohkas darbus us baltas drehbes. Arri parzellana un glah-ses isstrahdaschana, un ihpafchi kohla isgreeschanas ammaks tē ittin jauti kohpls parahdiãhs. No schejenes mehß til-kam Spanijã nogahjuschi. Dē nu redsam wairat kochtyu industriju. Kochti dahrgus sßbda un willas audumus, kochti jankus deßkus is Barzelonas. Tad damaszereetas stintes un larra rikfus, leeliftu papihra taiffschanu, kmiãas is-strahdajumus un daschadas sinnamibas instrumentes. Pee wißfa jankuma newarrejam leegt weenu behdigu juhti, kas mums usmahjahß, tad pahrdohmajãm par to nemeeru un leelu brãhku karru, kas tur scho brihdi, schai jaulã semmē pohshahs. Dē istaigajuschees eegahjam Franzijã.

Schãt nodakka ee-eeedameem wißfai jaulã smarscha pretti nahja, kas zehlahß no teem leelõs barrõs istahditeem smar-schigeem uhdeneem un pomadehm. Dē nu parahdiãhs leets jankums un baggatiã wißsu wißfaddõs isstrahdajumõs. Dē arri warretu deenahm zaur staigãht un weenumehr atrastu leetas, kurras warretu no jauna apbrihnoht. Pee wißfa, ko tē redsejam, atraddam, kã Frantschi pateest irr leeli mei-steri pee glihtu leetu isstrahdaschanas, pat tai neezigafai leetinaã irr weens jauls un patihkãms isstãts. Pat pul-kes ar lappahm un seedineem is parzellana irr til jauti taiffkas, kã jadohma, tahß irr nupat dahesã plubstas un tē nolittas. Skunsti, sinnamibu un industriju tē atroh-dam pilnigi saweenotu. Turpretti Alschihras nodakka atroh-dam to, ko dabba zaur sawu neißmeßkãmu baggatiã zil-wekem pasneeds un tapat Senegal un Kofin-Kibnas nodakka. Tit tē attal redsam, kã tee eedshwneeki, pee wißfa dabbas jankuma un baggatiãs, kulturãt irr kochti tahki paffat pa-littusch. Ko palihds dabbas kohschums, ko palihds bagga-tiba, tad laudis wehl newa pee gaismas nahkusch, tad tee wehl tai wißsu-semmakã tahrtã dshwwo un tillai mahzitu schichu isseewegumã tapo. Dã stahw wehl scho brihdi Angiu un Frantschu kolonijãs, tã stahw scho brihdi tur, hur slawe, kã ar kulturãs isplattishanu pee teem wehl ap-umfchokeem lautineem darbojotes; bet ta til irr leelifta laweschana, jo ta redsam, Europeßchu noluhßs irr zits, tas rr, ja pateessbu runnajãm — tit manta nu attal manta.

T.

Tautas kohllites.

Kaunu, kaunu padarriju

Bazarina meitnahm.

Bazarina meitnahm

Dselsehm puhru kaldinaj;

Es nabbaga fehrdeenite

Man sudraba engitehm.

Tihl jums tautas, nemmeet manni,

Puhru mannim nerangeet,

Es nabbaga fehrdeenite

Kas puhriãu darrinaj?

Pattei bija darbõs eet,

Pattei puhru darrinãht.

A. Sp.

Semmes pahrdohschana.

Nowgorodã gubernijã, pee Kubanes dselzella stanziãs, mannõs igodas un Smerdiãas gabbalõs atrohdamas un scha gabba Mah-is weßa 11ta Ari. aprãstikas mahjas tiks parrãdu deht Nomenber-i, g. pee Beherburgas aprinku-teefas (Опытноя ежа), uhtropē wal-ahshittajem pahrdohias. Ta deena, tad uhtropi turchã, tiks turp-rãt sunama darita. Patã newarredams kãht buht, usãizina pirzejus. Taganogã, 11ta Septbr. E. Woldemar.

Latweßchu teateris.

Swehtdeen, 21. Oktobers 1873:

Zohzigs walfars

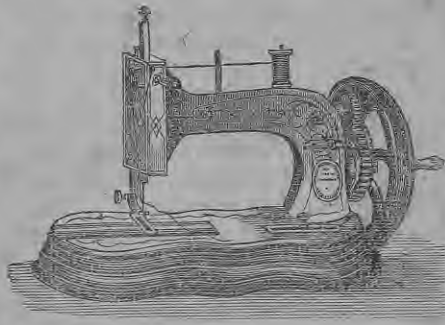
r danzofschanu. Gefãhtums pulst. 8 walfarã.

Esßß 19. Oktober atrahsuschã 2330 un aishgahjuschi 2759 trãgi-

Atbildedãms redatrehã: A. Zeitan.

Sludinafchana.

Leelafais krahjums
Schuhjannu maschinu

preefsch strohdereem un t. pr. no 65-100 rubl. f. un ma-
sataš ar rohtu greeſchamas par 35 rubl., ka arri preefſch ſaim-
neezehm no 16 rubl. fudr. ſahtopt. — Par wiſſchm maſcht-
nehm mehš wairak gaddus piloiqi galwojam un peeſuhtam
heš maſkaš us pagehreeſchannu jenna-rohbitajus ar bildo hm un doh-
dam lihdš latram pirzejam pamahziſchannu winna walodā drikketu.

Sühe un Zimmerthal,
Rihgā, leelā Smilſchu-eelā Nr. 7.

Gohdiga un uſtižama meitene no 14 lihdš
17 gabdeem wezza, warr weeglu deeneſtu dabbuht.
Jameldahš Ernſt Plates lunga driktu-nammā.

No Šultes muſiſchās (Mdamünde) pagaſta-
teeſas Rihgas kreizē, Šultes m. kirſpehlē, teel
zaur ſcho wiſſi mantineeti, ka arri wiſſi tee, lam
tahdā parvadu praſſiſchana no tašs ſchē noſli-
kuſchās pee Rohpaſchu (Rodenpois) pagaſta pee-
deriigas atraitnes Greete Peterſohn buhtu
un arri tee, kaš tai buhtu ko parvada paliku-
ſchi, uſažinati, lai peeteižahš ſchē gadda un 6
nebbeſu ſtarpā no ſchihš deenas rehtinajoht; jo
wehlaſti newrens netiſš wairš klauſhiš un ar
mentu ka arri ar parvadu flehpjeem tišs pehž
liſſkuma iſdarrihtš.

Šultes muſiſchās pagaſta-teeſā, tai 8. Okto-
beri 1873.

Nepahrſkattams!

Dauguku maſket palihga ſloblotaja ir wai-
jadhiš; tadeht ſloblotaji, kaš ſcho weetu pilohht
gribbetu, teel luhgti drihjumā pee pagaſta wezzala
Augſtrohies-Daught pagaſta waidižana, 14.
Septembri 1873.

Pagaſta wezzatajš G. Berg.

Weens jaunš puikš no 16 gabdus wezš warr
weetu dabbuht mehbein magaiſhnā no J. Hansen,
Geiſch-Rihgā, leelā Smilſchu-eelā Nr. 20.

Kalps

ar labbahm leezibas ſihmehm warr dabbuht weetu
milu-magaſihne
pee R. F. Borchert,
netahlu no Pehtera baſnižas, leelā Minz-eelā Nr. 7.

Weens kutfheris

ar labbahm leezibas ſihmehm teel mellehtē. —
Dapeeteižahš pee Pehtera baſnižas Ernſt Plates
nammā, G. Wende allus pagraba.

Weena weſchereene ar labbahm leezibas ſihmehm
warr verteiktes leelā Pehtera-baſnižas-eelā Nr. 2,
Satowa nammā, 1 treppi augſti.

Gohdigi ſewiſchki

warr darbu dabbuht J. Brandenburga bant-
fabriki Biſchmuſiſchā (Bienenhof).

Bez-Dubbultōš ir taš tam nelaiſka
mahziņa lungam Schulz peederiigas
buhdams grunts-gabbals ar 4 lee-
lahm un 2 maſatahm eedſiwoſchanaš
mahjahm pahrdohhdams; par to ir pe-
praſhamš pee Hartmann L., Weeſneek-
eelā (Scharenſtraße) Nr. 25 Rihgā un
cep Ditt L. Slohta.

Sinderu-eelā Nr. 22,
Schaar un Kawięzela nammā.

Jauna magaiſhne.

Wiſſeem zeen. aikal-pahrdewejeem, kaš ar galanteriſas un ſiblahm prezeehm an-
delejahš, daru ſinnamu, ka es ſchē Sinderu-eelā Nr. 22, Schaar un Kawięzela
nammā eſmu eetaiſiſis

pahrdohſchannu leelumā
ar to wirakhtu

G. Herzenberg,

Agentura no Ahronſohn un Martinſohn,

Arri daru ſinnamu, ka maņš gummi-galloſchu krahjums no Kreemu-Ume-
rikaš kompanijaš (beedribaš) Pehterburgā arweenu ar wiſſahm ſortehm baggatiqi
ir apgahdahtē.

Ar zeenaſchannu G. Herzenberg.

Sinderu-eelā Nr. 22,
Schaar un Kawięzela nammā.

Semmes isrenteſchana.

Malnowaš muſiſchā, Wittebkaš gubernā, Lu-
dheš aprinki, netahš no Korſowkaš dieſzella-ſtan-
ziņas, tohš ſemne preefſch mahju-eetaiſiſchanaš
iſdohta. Pieree 6 gabet ir drihugabot; pehž
tam jamalka mehrena rente. Buhwohki turpat
un par welli. Iſdohhdamaš ſemmes ir pawiſſam
irak 4000 deſſetini. **Malnowaš muſiſchā isrenteſas.**
Wiſſas ſchihš meetas usnemimamaš nabſchchōš
Surgōš. Dapeeteižahš Malnowaš muſiſchā pee
muſiſchāš pahrwaldneea M. Sagroffi.

Jauna bohde.

Darru ſinnamu, ka Pehterburgaš Ah-Rihgā,
Aleksander-eelā Nr. 20

paſt-kambari un pehrwju-bohdi,

ſaweenoti ar beſſu pahrdohſchana, ſear ta wahreda

K. Mikohi Kreuſch

taš 2tra Oktoberi atdahiſti.

Piſeſchtaš tirguš ukreethu apdeeneſchannu ap-
ſohlihdamaš, ar zeenaſchannu

K. Riblai Kreuſch.

Ed. Bietennu un beedr.

Rigā,

paſt-kambariš u pehrwju-bohde,

Pehterburgaš Ah-Rigā, Rakku-eelā Nr. 15,
pahrdohd eelch leelahmu maſajm dalkahm ſpiž-
kuš, ſwezežš, ſeepes, ſbatu un ziggaruš par
fabrika zennu, ka arri troleumu eelch muzzahm
un par ſtoppu 18 ſap.

Wattes

iš Beda fabrika par renu mahziņu 40 ſap.
kaš 2 jeb wairak mahreš ſennu, dabbuht par
35 f. un riſtiģu ſwari Kad gabbaleem ſennu,
tab par doſchadu zennu ihs tā noſaultahš mah-
ziņu wattes par 25 30 ſap. gobbala; arri
taš Ludwigu wattes: to paſchu zennu dab-
bujamaš maſā wattu-bē Jauna- un Piſe-eelu
ſuhri Nr. 18 pee
G. Wilnewiģ.

A. Sackenſelka
wihna-pagraba,

Rihgā, Sinder-eelā Nr. 20,

warr dabbuht wiſſahus wihnuš, no lehtalahm lihdš
pahraaſchm ſortehm, ka: Madeira, Scherri, ſar-
lanu un balu portwihnu, ſjeltemu un balu ſran-
wihnu, ſaldus wihnuš, malaga, muſlat, Angaru-
wihnuš, ſchampanjeru no tahm labbahm ſortehm
eelch weſſelahm un puſš buttelehm, Fran-
zuſchu galba wihnuš, ſartanoħš un baltoħš Bur-
gundera wihnuš, Waħſjemneš, Mojel- un Rein-
wihnu, ka arri doſchaduš Engliſchu portalluš,
rummu, konjaku un acalu un gaitaruš ſham-
panjera, puutiſchus pee riſtiģas un ſaipniģas ap-
beeneſchanaš.

Malta pahrdohſchana

eeſahſtees 1. Nowember f. g.
Dhſol un behrja malta preefſch ſellmaſereem
un dreimanneem, ka arri behrja appeš un preedes
beſſinajamu malta ir par mehrena zennu dab-
bujama Klubbeneš drauſe, Sprehtin Kalniz
mahja pee gruntineeka
S. Apſiht.

Zaur ſcho daru ſinnamu, ka es Kludigā ſawa
paſchā nammā eſmu eetaiſiſis

grahmatu-bohdi,
kur dabbujamaš wiſſahus labbaš grahmatas, bildeš,
muſiku leetas, papihri, rakſtamaš- un zeikene-
ſchanaš leetas un arri kaš mannā krahjumā ne-
buhht, ka laika rakſit, kaš to wehlaħš, no ahree-
naš labpraht apgahdaju. Zeen. pirzejuš uſaži-
nadamaš, rakſtoħš ar zeenaſchannu

H. Megerlin.

Birndeen, tai 15. Oktoberi, ir atrahš weenš
dahmas krektis. Kaš to buhtu ſaudejiš, kaš to
warr ar ſlaidru ſihmu peerahditſchannu dabbuht
Maſlawas Ah-Rihgā, leelā Paſſjadu-eelā Nr. 37,
Balnraš Mikela.

Tai nalki no ohtrdeenas uš treſchdeenu
liſka noſagts melnš ſirģš, kreifōš ſab-
nōš pumpa, taħduš 40 rubl. wehrihā, baħriku
ſaimneekam Maħreš Bui, Iſſchidēš pagaſta.
Kaš ſannas peeneſe, dabdu 10 rubliuš patehzihaš
algaš.